

Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

zaměřený na prevenci a řešení rizikových projevů chování
pro školní rok 2018/2019

MPP je přílohou a významnou součástí ŠVP „Moje škola“, 12. - č. j.: 270/2018

www.zsjs.cz

Vypracovali:

Mgr. Petr Šlemenda, ředitel školy

Mgr. Dagmar Moravcová, zástupce ředitele

Mgr. Hana Machutová, metodik prevence

OBSAH:

Úvod

Charakteristika

Vytýčení rizikového chování

Teoretická část

Vymezení pojmu

Primární prevence

Specifická

Nespecifická

Sekundární prevence

Primární cílové skupiny

Sekundární cílové skupiny

Strategické dokumenty

Praktická část

Dlouhodobé cíle

Krátkodobé cíle

Cílové skupiny

Metody a formy

Prevence a předměty

Výchovný poradce a metodik prevence

Nespecifická prevence na rok 2018/2019

- **Zájmové útvary**
- **Projekty a projektové dny**
- **Další aktivity**

Specifická prevence na rok 2018/2019

- **Plánované programy**

Literatura

Kde hledat pomoc

Internetové adresy

Příloha

Program proti šikanování

Úvod

V současné době se děti stále častěji setkávají s vážnějšími problémy a častěji musí čelit mnohemu nebezpečí ve svém okolí.

Velký vliv na zdravý vývoj dětí mají v první řadě **rodiče a rodina**, neboť dítě by mělo do školy přicházet již s osvojenými základními dovednostmi, etickými i mravními hodnotami, mezi něž patří i vztah a slušné chování ke svým spolužákům a učitelům a také vzájemná úcta a sebeúcta.

Po zahájení základního vzdělávání má na utváření osobnosti a osvojování správných norem chování velký vliv **škola a učitel**. Do života školy je však nezbytné zapojit rovněž rodiče, kteří pak mohou zpětnou vazbou pozitivně působit na osvojování zdravého životního stylu svého dítěte a jeho socializaci.

Působení na mladou generaci musí mít charakter **preventivní** a zároveň **výchovně vzdělávací**. Musí jít o proces zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, o rozvoj dovedností, které vedou k odmítání všech forem sebestrukce, projevů agresivity a porušování zákona. Hlavním cílem školy by mělo být aktivní zapojení žáků do výuky, nenásilnou formou jim předkládat principy zdravého životního stylu tak, aby došlo k jejich přijetí žákem a následnému zvnitnění.

Charakteristika

Kapacita školy je 580 žáků (v současnosti je z 99% naplněna), **kapacita školní družiny činí 220 žáků**. Téměř všechny odborné učebny jsou využívány jako kmenové s tím, že se žáci na některé hodiny stěhují z učebny do učebny, čímž dochází při přesunu žáků po chodbách k velkému vytížení a zvýšení nebezpečí úrazů. Odborné učebny byly budovány s tím, že vytvářejí podmínky pro takovou výuku, aby **byly zohledněny potřeby každého jedince v závislosti na jeho učební typologii, k získávání vědomostí, dovedností a postojů a utváření kompetencí potřebných pro život** (profil absolventa základní školy) **i pomocí experimentální činnosti v přírodovědných předmětech, workshopů a dílen**, takže zvyšování počtu žáků s sebou nese zvýšené nároky na organizaci výuky.

Poskytujeme žákům možnost **využití infocentra školy**, které průběžně dovybavujeme technologiemi, knižním fondem, výběrem časopisů na základě evaluačního průzkumu mezi žáky. Infocentrum je vybaveno nábytkem k zajištění výuky, relaxace i zájmové činnosti žáků. Pro rozvoj čtenářské gramotnosti a nácvik využívání moderních technologií i ve čtenářství je infocentrum vybaveno elektronickými čtečkami. Žáci zde mohou s metodickou pomocí pedagogů získávat informace z různých zdrojů. Pedagogové jim pomohou také s výběrem literatury atp. **Infocentrum je zpřístupněno** žákům rovněž **o jejich poledních přestávkách**. Infocentrum také slouží **k odborné výuce mediální výchovy a podporuje informační a čtenářskou gramotnost** - čtenářské dílny - a vzájemnou spolupráci a komunikaci mezi žáky různých věkových kategorií. V současné době je infocentrum využíváno také jako další učebna pro dělené hodiny cizích jazyků. Využívání infocentra je určitě příkladem dobré praxe při rozvoji čtenářské a informační gramotnosti žáků.

Jsme školou **městskou**, která je také **spádovou školou pro žáky z okolních málotřídních škol a blízkých obcí** (cca 35 % žáků). Protože je v Jiráskových sadech umístěno autobusové stanoviště, má škola velmi výhodnou polohu z hlediska dopravní obslužnosti. V postupných ročnících jsou paralelní třídy, z nichž **od 6. ročníku jsou vždy třídy se skupinami žáků se zaměřením na matematiku a informatiku** (dříve na matematiku a přírodovědné předměty). **Volitelných předmětů je celá škála**, která zahrnuje volitelné předměty pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami i žáky nadané. Vzhledem k zavedení povinné výuky dalšího cizího jazyka jsme museli v některých ročnících dočasně omezit počet hodin volitelných předmětů.

Svoje záliby si žáci mohou rozvíjet v širokém spektru nabízených jazykových, uměleckých, sportovních, technických, rukodělných a hudebních zájmových útvarů a profilované zájmové činnosti ve školní družině. V rámci grantu „Inkluzivní vzdělávání na základních školách v Příbrami“ nabízíme žákům **zájmový útvar rozvoj matematických dovedností a komunikace v českém jazyce**. Škola se rovněž v rámci našeho regionu specializuje (na základě povolení KrÚ StČK) **na výuku českého jazyka žáků-cizinců** ze zemí EU i zemí mimoevropských a jejich začleňování do výuky, do mikroklimatu školy a socializace ve společnosti. Počet žáků-cizinců navštěvujících hodiny výuky Čj pro cizince se každým rokem zvyšuje, ale někdy je velice variabilní vzhledem k migraci cizinců v rámci České republiky. **Školní technická dílna** je plně využívána pro výuku nového předmětu technická výchova a praktických činností. Dílna se průběžně dovybavuje a modernizuje tak, aby splňovala podmínky na výuku technických předmětů i z hlediska bezpečnosti a inovativnosti výuky.

Venkovní environmentální učebna je hojně využívána také k výuce ostatních předmětů včetně těch uměleckých. Naplňujeme tím tak ideu vzdělávání Škol podporujících zdraví, v jejíž síti jsme začlenění opětovným získáním certifikátu na základě splnění podmínek. Díky technologickému přenosnému vybavení a WIFI signálu v celém areálu školy mohou naši žáci využívat venkovní učebnu i pro předměty s využitím moderních technologií.

Vybavení školy:

- venkovní environmentální učebna se 2 pergolami, relaxačními prvky a typizovaným venkovním školním nábytkem, s WIFI signálem,
- kompletně zrekonstruovaná infrastruktura školní sítě,
- zrekonstruovaná tělocvična s lezeckou stěnou,
- multifunkční učebna v suterénu – žákovská kuchyňka s nejnovějšími technologiemi pro domácnost a vaření,
- keramická dílna, včetně 2 hrnčířských kruhů a 2 keramických pecí,
- multifunkční hřiště se zázemím pro uskladnění tělocvičného nářadí a náčiní,
- šatny a technická dílna v suterénu (dovybavení dílny nástroji, nářadím, ICT atp.),
- zrekonstruovaný školní dvůr je vybaven pro výuku dopravní výchovy a nácvik bezpečného pohybu žáků v silničním provozu (soubor mobilních překážek pro jízdu zručnosti, dvě školní žákovská jízdní kola) a pro hry (hřiště na streetbal, vybíjenou, stolní tenis a venkovní šachy) a herní obrazce pro relaxaci a volnočasové aktivity žáků (včetně dětmi ze ŠD vyžádaného pískoviště),
- na školní zahradě mají žáci 1. stupně k dispozici houpačku, do země vestavěnou trampolínu (bezpečnostní prvek - ve stejné úrovni s travnatým terénem) a herní zelený prostor,
- ve dvoře mohou žáci využít stojany pro jízdní kola, stolky a lavičky, nechybějí zde četné nádoby na odpad - technické zázemí školního dvora,

- uzamykatelný box pro ukládání venkovního sportovního náčiní a dalších herních pomůcek pro pobyt žáků na školním dvoře – relaxace a pohyb na čerstvém vzduchu,
- učebna F – Ch s interaktivní tabulí, bohatým pomůckovým fondem a výukovým SW PASCO s digitálními prvky (v současnosti kmenová učebna z důvodu nedostatku počtu učeben),
- 2 učebny informatiky: jedna s novou technologií virtualizace pro sjednocení podmínek výuky žáků (s novým rozmístěním učebních míst žáků z hlediska hygienických podmínek výuky) a druhá s nově vybaveným nábytkem žakovských PC míst, včetně notebooků (jejich využití ve venkovní učebně jako mobilní počítačové učebně),
- obě učebny jsou nově připojeny k síti i s využitím nové infrastruktury, stejně jako všechny interaktivní tabule v jednotlivých učebnách,
- 20 tabletů pro využívání ve výuce napříč všemi oblastmi (mobilní soubor), 7 tabletů z grantu Junior Achievement,
- 10 elektronických čteček pro výuku ČJL, cizích jazyků a práci žáků v infocentru, s cílem seznámení žáků s novými technologiemi a jejich využití k zábavě i vzdělávání ve všech oblastech a zvyšování úrovně čtenářské a vzdělanostní gramotnosti,
- 25 učeben vybavených interaktivními tabulemi, s inovovaným výukovým softwarem a notebooky, vyhovujícími pro výuku pomocí výukových SW hlavních předmětů, výkonnější grafikou a rychlejší možností připojení k internetu, nainstalovanou verzí Windows 10 a Smart Notebook verze č. 17, což nabízí pedagogům i žákům širší škálu možností při tvorbě DUMů a prezentací,
- 4 učebny jsou vybaveny vizualizéry (plánujeme jejich doplnění i do dalších učeben z hlediska jejich efektivity a variabilnosti v didaktice výuky různých předmětů),
- aula s novým koncertním křídlem a mobilním ozvučením ve zkušebním režimu, s věšákovou stěnou pro odkládání oděvů
- relaxační místa na chodbách, vybavená odpočinkovým nábytkem, která jsou hojně žáky využívána (v plánu je další rozšíření využitelnosti se současným zlepšením estetiky prostředí v těchto prostorech),
- vybudovaný výtvarný ateliér s malířskými stojany (v současnosti kmenová učebna z důvodů nedostatku učeben),
- modelovna – v současnosti kmenová učebna 2. stupně,
- v areálu školy jsou umístěny četné vnitřní a venkovní lavičky,
- pískoviště v areálu školy, vyžádané žáky nižších ročníků školy (zvláště pro účely ŠD),
- v učebně cizích jazyků (v současnosti jediné sólo odborné učebně CJ) je technologie výuky na dálku Smart Brigit,
- učebna EVVO (v současnosti zároveň kmenová učebna), pro níž byl zpracován kompletní plán rekonstrukce a vybavení v rámci grantu IROP (ale nemohl být realizován z důvodu, že tato učebna rovněž slouží jako kmenová a tak je z grantu vyřazena),
- zrekonstruované školní toalety a sprchy,
- prostorné učebny, většinou vybavené výškově stavitelným školním nábytkem,
- pokrytí celého školního areálu internetovým signálem - navýšení jeho výkonu - zrekonstruovaná infrastruktura školní sítě z důvodu požadavku navýšení počtu přípojných míst (navýšení počtu PC, NTB a tabletů) a zvýšených nároků SW používaného na interaktivních tabulích,
- internetový signál byl rozdělen na prostor pro žáky a prostor pro výuku a ostatní potřeby školy, čímž jsme naplnili vize MŠMT o přístupu žáků škol na internet,
- nově zrepasované NTB u interaktivních tabulí, doplněné výkonnějšími prvky HW,

- bezbariérová škola (od 1. 9. 2010 bezbariérový přístup do objektu pro vozíčkáře oběma schodišti pomocí bateriového schodolezu s invalidním vozíkem),
- zrekonstruované místnosti ŠD, vybavené úložným, odpočivným, relaxačním a mobilním nábytkem, podle požadavků nových trendů na vzdělávání a zájmovou činnost v ŠD,
- informační centrum pro žáky je vybaveno variabilním žákovským nábytkem, knihovnamí, knižním fondem, nabídkou časopisů, informačními a zobrazovacími technologiemi s využitím pro výuku, ve volném čase žáků i pro sebevzdělávání, získávání informací i aktivní trávení polední přestávky,
- zrekonstruovaná jednací místnost pro rodičovskou veřejnost, žáky a další jednání spolupracujících organizací, která zároveň slouží jako kancelář a konzultační místnost výchovného poradce, metodika prevence a asistentů pedagoga,
- zrekonstruovaná plynová kotelná se třemi novými kotly a technologickými prvky,
- oprava nadstřešních částí komínů školní budovy,
- instalace nových okapů a okapových svodů.

Možnost **dát každému dítěti pocit bezpečí, seberealizace a uplatnění jeho schopností a dovedností ve škole i mimo ni považujeme za klíčovou v otázce prevence závislosti na návykových látkách, gamblerství a utváření pozitivních sociovztahů mezi mladou generací.** Vzhledem ke stále rostoucí celospolečenské závažnosti závislostí a rizikového chování věnujeme tomuto tématu i nadále zvýšenou pozornost. Nebezpečné je, že se stále snižuje věková hranice žáků, kteří se dostávají do skupiny ohrožených dětí. To, že **město Příbram je stále mezi městy s vysokým procentem přestupků a nemalou kriminalitou mezi mladými lidmi,** nás zavazuje k ještě důslednějšímu řešení všech projevů rizikového chování mezi školními dětmi, a především k využívání všech forem a nástrojů prevence. Zvýšené riziko vidíme i v tom, že naše škola je v blízkosti dvou středních škol a některé volné chvíle tráví naši žáci v blízkosti studentů těchto škol v parku.

Snažíme se o důsledné řešení jakýchkoliv projevů rizikového chování mezi dětmi a využívat všech forem a nástrojů prevence. Věnujeme tomuto tématu stále zvýšenou pozornost. Snažíme se dát každému dítěti pocit bezpečí, možnost seberealizace, uplatnění svých schopností a dovedností. Otázky prevence závislosti na návykových látkách, gamblerství a utváření pozitivních vztahů mezi dětmi a dospívajícími považujeme za velmi důležité. Jakýkoliv náznak chování našich žáků v prostorách školy, signalizující spojitost se šikanou, s nevhodným chováním ke spolužákům, ničením školního majetku a s náznaky společensky nežádoucího chování všeobecně, okamžitě řešíme ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků

(výchovné komise), s SVP Příbram, s PPP Příbram, s kurátory OSPODu MěÚ Příbram, s Městskou policií Příbram a s Policií ČR.

Vytýčení rizikového chování

Primární prevence rizikového chování u žáků je zaměřena na:

I. Předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků

- ✓ návykové látky
- ✓ rizikové chování v dopravě
- ✓ poruchy příjmu potravy
- ✓ alkohol
- ✓ syndrom CAN
- ✓ školní šikanování
- ✓ kyberšikana
- ✓ homofobie
- ✓ extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- ✓ vandalismus
- ✓ záškoláctví
- ✓ krádeže
- ✓ tabák
- ✓ krizové situace spojené s násilím
- ✓ netolismus
- ✓ sebepoškozování
- ✓ nová náboženská hnutí
- ✓ rizikové sexuální chování
- ✓ příslušnost k subkulturám
- ✓ hazardní hraní

II. Rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- ✓ domácího násilí
- ✓ týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání
- ✓ ohrožování mravní výchovy mládeže

Teoretická část

Vymezení pojmů:

Primární prevence

„Primární prevencí“ rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojeným s rizikovými projevy chování, případně minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich rozšíření.

Důraz je kladen zejména na specifickou primární prevenci, tj. systém aktivit a služeb, které se zaměřují na práci s populací, u níž lze v případě jejich absence předpokládat další negativní vývoj a který se snaží předcházet nebo omezovat nárůst jeho výskytu.

Specifické primárně preventivní programy v oblasti prevence jsou tedy programy, které se zaměřují na určité cílové skupiny a snaží se hledat způsoby, jak předcházet vzniku a rozvoji rizikových projevů chování.

U žáků, u kterých lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování, se pak jedná o prevenci selektivní. Nejsložitější je indikovaná prevence zaměřená na jedince s již zaznamenaným projevem rizikového chování (chování a komunikace, problematické vztahy s vrstevníky nebo rodinou).

a) SPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE MŮŽE BÝT REALIZOVÁNA JAKO:

- ✓ **všeobecná** specifická primární prevence, zaměřená na cílovou skupinu, např. třídu, u které není zatím specifikováno nebo nejeví známky rizikového chování
- ✓ **selektivní** specifická primární prevence, zaměřená na cílovou skupinu - ta část populace, u které chceme zamezit vzniku rizikového chování
- ✓ **indikovaná** - součástí primární prevence je také včasná intervence, která předchází sekundární prevenci, tj. přímé individuální práci s klientem

b) NESPECIFICKOU PRIMÁRNÍ PREVENCÍ se rozumí aktivity, které tvoří nedílnou součást primární prevence a jejímž obsahem jsou všechny metody a přístupy umožňující rozvoj harmonické osobnosti, včetně možnosti rozvíjení nadání, zájmů a pohybových a sportovních aktivit. Programy nespecifické prevence (např. různé volnočasové aktivity) by existovaly a byly žádoucí i v případě, že by neexistovalo rizikové chování, tj. bylo by i v takovém případě smysluplné tyto programy rozvíjet a podporovat. Nespecifické programy působí obecně a nespecificky.

Sekundární prevence

Sekundární prevencí se rozumí předcházení vzniku, rozvoji a přetrvávání rizikového chování.

V tomto pojetí je sekundární prevence název pro včasnou intervenci poradenství a léčení.

Primární cílové skupiny

Děti a mládež

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku

- ✓ s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- ✓ schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí při vědomí všech alternativ
- ✓ schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů
- ✓ s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- ✓ podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek
- ✓ otevřené a pozitivně nastavené k sociálním vztahům
- ✓ aktivně přijímat zdravý životní styl (životospráva, sportovní a kulturní aktivity)

Pedagogičtí pracovníci

Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence je pedagog vzdělaný, kvalifikovaný, komunikativně, psychologicky a speciálně pedagogicky vybavený (průběžné DVPP v souladu s plánem DVPP školy). Svou osobností se pozitivně podílí na vývoji sebeuvědomění žáka a je schopen vyučovat za aktivní účasti dětí.

Zvyšování odolnosti dětí a mládeže proti rizikovému chování vyžaduje systémovou a koordinovanou přípravu realizátorů preventivních aktivit ve školách.

Sekundární cílové skupiny

Rodiče dětí a veřejnost

Cílem je aktivní zapojení rodiny i veřejnosti do prevence rizikového chování, a to prostřednictvím dostatečného informování a aktivitami specificky zaměřenými na tuto cílovou skupinu.

Důležité je i zapojení a spolupráce všech zainteresovaných subjektů, jak rezortu školství (PPP, SVP), tak i rezortů podílejících se na primární prevenci (MV, Městská policie Příbram, Policie ČR, OSPOD, SAS, Charita Příbram).

Strategické dokumenty

- ✓ Vyhláška č. 103/2014 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb., a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- ✓ Zákon č. 472/2011 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- ✓ Vyhláška č. 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- ✓ Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
- ✓ Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- ✓ Metodický pokyn 14 423/99-22 k výchově proti jevům rasismu, xenofobie a intolerance
- ✓ Metodický pokyn 20 006/2007-51 k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních
- ✓ Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018
- ✓ § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1 a 3, § 31 odst. 1 – 5, zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon
- ✓ Zákon č. 65/2017 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami
- ✓ Metod. pokyn č. 37 014/2005 25 k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT ČR.
- ✓ Zákon č. 198/2012 Sb., § 24, který ukládá pedagogickým pracovníkům systematicky se vzdělávat v metodikách preventivní výchovy a výchovy ke zdravému životnímu stylu

- ✓ Vyhláška č. 317/2005 Sb., v platném znění
- ✓ Zdraví 21, podporovat rozvoj osobnosti dítěte a utvářet kompetence jeho sociálního chování
- ✓ školní řád (ZŠ, PB II, Jiráskovy sady 273) v platném znění
- ✓ organizační řád školy

Praktická část

(Minimální preventivní program pro školní rok 2018/2019)

MPP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem práce se žáky, zapojení celého pedagogického sboru a spolupráci se zákonnými zástupci žáků.

Na prevenci se prostřednictvím svých předmětů podílejí všichni učitelé, ovšem největším rozsahem jsou otázky této problematiky probírány v rámci předmětů rodinná výchova, VOZ, přírodopis, přírodověda, chemie, český jazyk, tělesná a výtvarná výchova (ŠVP „Moje škola“).

Stanovení dlouhodobých cílů

- ✓ výchova ke zdravému životnímu klimatu školy
- ✓ budování dobrého vnitřního klimatu školy
- ✓ rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- ✓ budování bezpečného prostoru
- ✓ spolupráce s PPP, SVP, Policií ČR, odborem sociální péče o dítě (OSPOD), SAS atp.
- ✓ soustavná spolupráce s rodiči ohrožených dětí
- ✓ spolupráce pedagogů 1. stupně, AP a ŠA s MP a VP
- ✓ zlepšení komunikace TU s MP a VP
- ✓ včasná intervence v případě jakéhokoliv výskytu, projevu či náznaku projevů rizikového chování u žáků
- ✓ jednotné postupy při porušení školního řádu a posouzení konkrétní situace
- ✓ vytváření podmínek pro pocit bezpečí žáků i pedagogů
- ✓ vzdělávání rodičů (odborné diskusní setkávání – PPP, SZÚ, odborníci apod.)
- ✓ začleňování žáků cizinců a žáků z etnika do mikroklimatu školy

Stanovení krátkodobých cílů

V rámci nich se zaměřujeme na:

- ✓ sledování klimatu ve třídách (sociometrie)
- ✓ vytypování rizikového jedince ve třídách
- ✓ včasná diagnostika rizikového chování
- ✓ minimalizace případů závislostí, záškoláctví, šikany, kyberšikany a jiných forem rizikového chování
- ✓ využívání externích pracovníků z odborných institucí k pořádání besed, přednášek, interaktivních programů apod.
- ✓ zvyšování informovanosti pedagogického sboru a širší veřejnosti o možnostech vzdělávání v oblasti prevence
- ✓ pravidelné podávání aktuální informace o situaci ve škole pedagogickému sboru
- ✓ doplňování sekce prevence na webových stránkách školy o nové informace, poznatky, legislativní úpravy
- ✓ sledování nových legislativních opatření, seznamování s nimi členy pedagogického sboru a rodiče, uvádění těchto opatření do praxe (např. Metodická doporučení MŠMT aj.) na pedagogických radách a provozních poradách.

Cílové skupiny

- ✓ žáci 1. a 2. stupně
- ✓ pedagogičtí pracovníci
- ✓ rodiče a zákonní zástupci žáků
- ✓ ostatní zaměstnanci školy

Metody a formy

Metody a formy jsou voleny vhodně vzhledem k věku žáků, klimatu třídy, tématu a počtu žáků ve třídě.

Pro žáky **6. ročníku** jsou preventivní aktivity založeny především na **aktivní práci skupiny** i každého jednotlivce. Je důležité, aby se žáci naučili **aktivnímu naslouchání**, pravdivosti, důvěryhodnosti, toleranci a také použití **vhodné verbální i neverbální komunikace**.

Adaptační pobyt žáků 6. ročníku ve zdravotně příznivém prostředí na začátku školního roku je výborným prostředkem k naplňování těchto cílů.

U žáků **7. ročníku** je prevence realizována s ohledem na jejich vývojový stupeň, neboť toto období je charakteristické pro celou řadu fyzických a psychických změn a je obdobím rizikovým pro nástup sociálně nežádoucích jevů. Snažíme se s dětmi **diskutovat, vést řízený rozhovor, děti hrají určité role atd.**

U žáků **8. ročníku** realizujeme preventivní aktivity výrazně aktivní formou. Osvědčenými metodami jsou **brainstorming, diskuse, hraní rolí, rozhovor, kreslení, komunikativní kruh**. Dobré je zapojit rovněž **nácvik verbální a neverbální komunikace, relaxační techniky a používání metody kritického myšlení.**

Nejdůležitější je vhodné působení na žáky **9. ročníku**, neboť se rozhodují o volbě svého povolání a tedy o úrovni dalšího vzdělání. Preventivní aktivity by měly mapovat dosažené výsledky osobnostního a sociálního rozvoje a úroveň kompetencí žáků. Měly by fixovat a rozvíjet tyto dovednosti a postoje a využívat prvků předchozích aktivit. Převažující formou by měly být **zážitkové aktivity a práce podporující příznivé klima ve třídě.**

Na **1. stupni** má pedagog možnost začlenit preventivní aktivity libovolně, dle probíraných témat, především formou **diskuse, řízeného rozhovoru, skupinové práce nebo psychosociálních her**. Výhodou také je to, že je v kontaktu se třídou pravidelně a má tedy větší možnosti na žáky působit.

Prevence a předměty

Prevence na 1. stupni základní školy

- ✓ Problémové situace a možnosti řešení problémů - hledání nejvhodnějšího řešení, alternativy řešení
- ✓ Využívání psychosociálních her
- ✓ Modely chování - pomocí dramatizace
- ✓ Problematika je začleňována do všech předmětů - z nich především do Čj, Vv, ČaJS, Vl, Př a Hv
- ✓ Seznámení se s možností využít linky důvěry, ve škole pak schránky důvěry

- ✓ Společné akce rodičů, žáků a učitelů - přispívají k utváření pozitivních vztahů a posilují vnitřní i vnější klima školy (pečení v době adventu, akademie, společné vycházky a výlety, jarmarky, grantové projekty atp.)
- ✓ Ovoce do škol – projekt zaměřený na zdravou výživu, ukázky zdravé výživy
- ✓ Školní družina a její aktivity - utváření mravních hodnot a návyků žáků a motivace k aktivnímu využívání volného času, utváření mezilidských vztahů, eliminace vlivu negativních jevů a vztahů mezi dětmi (viz plán činnosti ŠD a výroční zpráva, videozáznamy)

Na 2. stupni velká část preventivních aktiv probíhá celoročně především v následujících předmětech:

Výchova k občanství a ke zdraví

V tomto vyučovacím předmětu jsou probírána témata zaměřená na **zdravý životní styl a škodlivost kouření, na práva a povinnosti občanů, na toleranci ve společnosti, k odmítání rasismu a xenofobie a na toleranci menšin.**

Důležitý je také důraz na komunikaci, kooperaci, rodinu a rodinné vztahy, řešení neshod a konfliktů nenásilným způsobem.

7. ročník

V kapitole „**Zdravá výživa**“ se učí obhajovat zdravé stravovací návyky, vyjádřit své pocity spojené s poruchami výživy apod.

Hlavním cílem kapitoly „**Osobní bezpečí**“ je porozumět různým nástrahám v životě, uvědomit si, jaké situace mohou škodit jejich psychickému a fyzickému zdraví, snažit se hledat možnosti prevence.

Kapitola týkající se „**Sexuální výchovy**“ učí děti toleranci a vzájemné úctě, poznat sám sebe a hledat cestu k druhým lidem, uvědomit si klady a zápory vztahu mezi dospívajícími, rodiči a ostatními dospělými.

8. ročník

Kapitola „**Osobnost**“ učí žáky zvládat náročné životní situace – mají zvládat účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání atd.). Jsou uváděny příklady kladných a záporných projevů chování a jednání v mezilidských vztazích apod.

Dále je diskutována problematika sociálně právní ochrany dětí, jejich zneužívání a schopnost vyhledání odborné pomoci v kapitole „**Právní minimum**“. Znovu je probírána otázka tolerance k národnostním menšinám, protiprávního jednání, činů a právní odpovědnosti.

Cílem kapitoly **Člověk ve zdraví a nemoci** je získat dovednost posouzení vzniku problémových situací při péči o nemocného člena rodiny. Žák navrhuje možnosti, jak řešit situace vzniklé ošetřováním nemocného. Učí se chápat povinnosti člověka v péči o své zdraví i zdraví jiných.

Prevence zneužívání návykových látek – zde žák vyvozuje příčiny vzniku různých druhů závislostí, je učitelem veden ke správnému pochopení nebezpečí drog a navrhuje možnosti, jak se chránit před vznikem závislosti. Učí se odmítat nabízenou drogu, vyhledává různé způsoby prevence a pomoci při zneužívání návykových látek.

Hlavními cíli tematického celku **Osobní bezpečí** je posouzení nebezpečí případné agrese pro osobní bezpečí, problematiky domácího násilí a možnosti jeho předcházení. Žák se učí navrhovat různé formy preventivních opatření proti úrazům a násilí. Poznává své možnosti v přispívání k prevenci násilí a poskytování první pomoci.

Tematický celek **Lidská sexualita** vede žáka k zaujímání postojů k sexuálním odlišnostem, k odmítavému postoji ke konzumnímu vztahu k sexu. Velmi důležitá je rovněž prevence přenosu pohlavních chorob. Žák se snaží hledat vlastní možnosti obrany před sexuálními devianty. Analyzuje otázky spojené s rizikem těhotenství u dětí a mladistvých a s riziky prostituce.

9. ročník

Hlavními tematickými celky v tomto ročníku jsou kapitoly „**Zdravá výživa, Péče o duševní zdraví, Osobní bezpečí, Sexuální výchova**“. Žáci se seznamují s činností důležitých orgánů právní ochrany občanů a také znovu s právní odpovědností, s podstatou protiprávního jednání. Připomínány jsou dokumenty upravující lidská práva, diskutují o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek.

Nejčastěji používanými metodami na naší škole jsou metoda řízeného rozhovoru, diskuse, zajímavou metodou pak je tzv. brainstorming.

Žáci si vytvářejí ucelený pohled, sjednocují a upevňují informace z jednotlivých probraných kapitol. Jsou schopni dělat vědomá rozhodnutí, týkající se jejich zdraví, volí si určitý živ. styl. Vhodnými formami a metodami výuky se učí, kde vyhledat odbornou pomoc, kam se mohou obrátit pro radu. Dále se učí prosazovat svůj názor, být schopni své názory obhájit, nepodléhat vlivu vrstevníků a odmítat jakékoliv formy násilí. Především si musí uvědomit, že každé zneužívání je trestné.

Český jazyk a literatura

Výhodou tohoto předmětu je možnost předkládat žákům názory autorů různých časových období i odlišných kulturních směrů. Zařazení témat školního preventivního programu je vhodné do vyučovacích hodin slohu ve všech ročnících (při vypravování, charakteristice, úvahovém postupu).

Z používaných metod jsou nejvhodnější řízený rozhovor, kratší mluvené projevy, písemné projevy, skupinová práce nebo práce ve dvojicích. Nově jsou zařazovány metody kritického myšlení.

V rámci literární výchovy lze vhodně využít ukázek v čítankách, dokumentujících jednání dětských i dospělých hrdinů, jejich vztah k vrstevníkům i ostatním lidem. Velmi důležité je zaujímání postojů ke konfliktním situacím, vyplývajícím z jednání postav, respektování odlišných a usměrňování extrémních názorů.

Lze vhodně využít i televizních filmů, inscenací nebo divadelních představení a učit se formulovat své vlastní názory na diskutované problémy.

Význam harmonických **mezilidských vztahů** je možné uplatnit např. v ukázkách „*Malý princ*“ (Antoine de Saint-Exupéry), „*Oliver Twist*“ (Charles Dickens), „*Válečná čelenka a znamenité činy*“ (E.T.Seton), „*Kamarádi*“ (J. Turnovská), „*Srdce*“ (E.de Amicis), „*Rebeka*“ (J. Škvorecký), dále v baladách, bajkách aj.

O **respektování odlišných názorů či zájmů** lidí, odlišných způsobů chování a myšlení, **tolerantnosti k menšinám** lze diskutovat např. v ukázkách „*Robinson Crusoe*“ (Daniel Defoe), „*Vinnetou*“ (Karel May), „*Divá Bára*“ (Božena Němcová), „*Dobrodružství Marka Pola*“ (Zděněk Vavřík), „*Zubří*“ (E. Štorch), „*Pan Kaplan má stále třídu rád*“ (L. Rosteu), „*Zákazy*“ (J. Orten).

Příklady správných způsobů **řešení neshod se spolužáky** - řešení prováděné nenásilným způsobem - je možno najít v ukázkách „*Moudří blázní*“ (E. Frynta) či „*Bylo nás pět*“ (Karel Poláček) atd.

Vhodným způsobům chování a komunikaci v různých životních situacích a přebírání odpovědnosti za druhé se žáci učí hraním rolí v jednotlivých situacích a zamýšlením se nad ukázkami „*Už zase skáču přes kaluže*“ (A. Marshall), „*O bratru Palečkovi*“ (E. Frynta), „*O životě slavného izraelského krále Davida*“ (E. Petiška), „*Němá barikáda*“ (J. Drda), „*Jana Eyrová*“ (Ch. Bronteová), „*O Viktorce*“ (B. Němcová).

Podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnosti za případné protiprávní činy lze doložit na ukázkách „*Strakonický dudák*“ (J. K. Tyl), „*Jan Hus*“ (Eva Kantůrková) a další.

Pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace a duševní hygieny pak vyzvednout v ukázkách „*Cena vítězství*“ (Ota Pavel), „*Už zase skáču přes kaluže*“ (A. Marshall), „*Klapzubova jedenáctka*“ (Eduard Bass) či „*Jak to tenkrát běžel Zátopek*“ (Ota Pavel).

Žáci by měli umět diskutovat o **rizicích zneužívání drog** a orientovat se v trestně právní problematice návykových látek. Své názory dokládají ukázkami z filmové tvorby a vlastní četby (např. Radek John „*Memento*“, nebo F. Christiane „*Děti ze stanice ZOO*“).

Děti by měly zvládnout účelné modely **chování v krizových situacích** a správně se rozhodnout v situaci vlastního nebo cizího ohrožení. Opět lze využít ukázek literárních děl, např. „*Němá barikáda*“ (Jan Drda), „*Stařec a moře*“ (E. Hemingway), „*Ostře sledované vlaky*“ (Bohumil Hrabal), „*Kocourek*“ (J. Kainar), „*Deník Anne Frankové*“, „*Na západní frontě klid*“ (E. M. Remarque), „*Chytrá Šahrazád*“ (F. Hrubín), „*Výlety pana Broučka*“ (S. Čech) aj.

Žáci by měli zcela odmítat projevy brutality a násilí, zprostředkované médii, a měli by umět o nich diskutovat.

Také by si měli uvědomit, že smyslem života není materiální zisk, ale uspokojení z možnosti být prospěšný svému okolí. „*Stařec a moře*“ (E. Hemingway), „*Výlety pana Broučka*“ (S. Čech), „*Mistr Jan*“ (M.V.Kratochvíl).

Cizí jazyky

V textech kurzů v jednotlivých ročnících výuky cizích jazyků jsou začleňována témata přímo související nebo popisující daný projev rizikového chování. Žáci se učí na základě své jazykové úrovně v rámci slovní zásoby jev popsat, zhodnotit a nalézt východisko řešení

a doporučení jak se v jednotlivých situacích zachovat. Texty včetně doplňujících materiálů a videosekvencí zahrnují všechny oblasti rizikových projevů chování.

Výše uvedená témata preventivního programu se mnohdy objeví při vyučování zcela nečekaně a učitel na ně samozřejmě reaguje a snaží se o nich s dětmi komunikovat formou diskuse a rozhovoru.

Žáci 1. až 8. ročníku pravidelně navštěvují - podle celoročního plánu **bibliografické výchovy - Knihovnu Jana Drdy Příbram**. Žákům naší školy rovněž umožňujeme půjčování knih ze školní žákovské knihovny (Infocentra).

Dramatická výchova, která je příležitostně realizována jako pozitivní výchovný a preventivní prvek v různých etapách výuky, je součástí společenských akcí školy – **školních akademií a společných vystoupení žáků pro rodiče**. Ve všech těchto činnostech jsou aktivně zapojeni také žáci s náznaky poruch chování a jednání, což má velmi dobrý vliv na jejich pozitivní motivaci. Žáci dle výběru pedagogů navštěvují divadelní představení Divadla A. Dvořáka Příbram.

Prevence návykových látek

Při vývoji osobnosti spolupůsobí řada faktorů, které se vzájemně ovlivňují a za určitých okolností se každý z nich může stát **rizikovým a klíčovým** pro vznik závislosti. Prevence tu spočívá především v jejich odhalování, minimalizování počtu, popř. oslabování účinku.

Velký důraz je kladen na oblast primární protidrogové prevence, která společně s včasnou diagnostikou a okamžitým řešením problémů může zamezit kontaktu dítěte s návykovou látkou, popř. včas řešit vzniklé problémy. Vždy by měla být ve spolupráci:

žák – pedagog (asistent pedagoga nebo školní asistent) – třídní učitel – výchovný poradce – rodič – vedení školy – PPP – SVP - sociální odbor – policie ČR, případně SAS, Charita atp..

Se zvyšováním rizika zneužívání návykových látek je nutné na žáky působit preventivně v oblasti společensky tolerovaných návykových látek, především alkoholu a tabákových výrobků. Největší možnosti našeho preventivního působení lze zařadit do přírodovědných předmětů, občanské a rodinné výchovy a VOZ a působení TU v rámci mimoškolních aktivit (výlety, exkurze, akce).

Přírodopis

Učitelé přírodopisu charakterizují (ukazují) tyto látky hlavně jako látky negativně ovlivňující lidský organismus (ovlivnění žláz s vnitřní sekrecí, krevního oběhu, nervové poruchy, ovlivnění psychiky apod.). V kapitole, zaměřené na léčivé rostliny, je žákům uváděna škodlivost tabáku a tabákových výrobků a důsledky jejich užívání.

Mezi základní tematiku též náleží kapitola poskytnutí první pomoci v rizikových situacích. Základy jsou probírány v rámci výuky žáků 8. ročníku.

Chemie

Učitel chemie charakterizuje jednotlivé látky z hlediska chemického, ale též z hlediska účinků na lidský organismus. Vysvětluje rizika a příznaky jednotlivých drog, počínaje tabákem, přes alkohol a těkavé látky až po látky stimulační a halucinogeny.

VOZ

Učitel charakterizuje návykové látky z hlediska závislosti a celkového dopadu na osobnost člověka. Žáci se učí odmítat nabízenou látku, dbát v první řadě na své zdraví a zdraví svých kamarádů a spolužáků. Nejeefektivnější způsob prevence v této oblasti je formování a rozvíjení sociálních kompetencí u žáků a utváření jejich postojů, které jim umožní chovat se asertivně v krizových životních situacích a odmítat jakékoliv formy násilí a negativního chování.

Sexuální výchova a zdravý životní styl

Sexualita je důležitou součástí dospívání, protože v tomto období dochází k rozvoji biologických faktorů, ale i k rozvoji v duševní i sociální sféře. Proto se stává i výchova ke zdravému životnímu stylu součástí celkového výchovného působení. Negativní působení na dospívající děti v pubertě mají především ne vždy hodnotné informace v masmédiích, které nejsou dospívající schopni vzhledem ke svým kompetencím správně zhodnotit.

Další ne nevýznamnou roli hraje parta vrstevníků a její názory a zkušenosti. Jedním z nejmarkantnějších důsledků je neustále se snižující hranice věku, kdy dochází k prvnímu pohlavnímu styku.

Je vždy důležité, aby pedagogové i zákonní zástupci poučovali děti přirozeným způsobem a úměrně jejich věku.

Nejdůležitější v oblasti sexuální výchovy a zdravého životního stylu je, aby žáci byli informováni:

- ✓ o správné výživě v dospívání a poruchách příjmu potravy (nebezpečí bulimie a anorexie)
- ✓ o fyziologických projevech dospívání
- ✓ o projevech chování v pubertě (sebepodceňování, přecitlivělost, výbušnost atp.)
- ✓ o projevech školních problémů v dospívání
- ✓ o vztazích mezi žáky a učiteli, mezi žáky a rodiči a mezi žáky navzájem
- ✓ o pubertě a změnách v sexuální oblasti (morální principy, intimní vztah v těhotenství, pohlavně přenosné nemoci, hodnotný sexuální život atp.).

Touto problematikou se nejvíce zabývají předměty přírodopis a rodinná výchova. Nemalou roli hrají také třídní učitelé, výchovný poradce, metodik prevence a rodina.

Výchovný poradce a metodik prevence

Na řešení výše uvedených problémů se - mimo jiných - podílejí také VP a MP. Ti hrají roli prostředníků pro žáky, zákonné zástupce i učitele. Metodicky pomáhají třídním učitelům a dalším pedagogům při řešení otázek vývoje a výchovy žáků. To znamená, že metodicky vedou třídní učitele k včasnému vyhledávání dětí, u kterých se projevují příznaky různých problémů a zabezpečují spolupráci i s dalšími odborníky (PPP, SVP, OSPOD). Výchovný poradce s metodikem prevence podávají konkrétní návrhy na opatření k řešení zjištěných problémů, koordinují výchovné komise na škole, zabezpečují konzultační službu pro žáky a jejich zákonné zástupce v otázkách rozvoje žákovy osobnosti, v konkrétních otázkách žákovy výchovy, vzdělání, při řešení problémů v oblasti volby dalšího studia a povolání.

Výchovný poradce organizuje informativní schůzky pro rodiče vycházejících žáků, eviduje integrované děti, spolupracuje při vytváření individuálních vzdělávacích plánů a plánů pedagogické podpory pro tyto děti. S psychologem konzultuje problémy dětí. Metodicky řídí konzultační činnost třídních učitelů. Dále VP pravidelně poskytuje žákům, jejich zákonným zástupcům, učitelům a třídním učitelům informace o možnostech využívání služeb zařízení výchovného poradenství, o otázkách významných pro prevenci a nápravu problémů žáků se specifickými vzdělávacími potřebami, informuje o studiu na středních školách a o povoláních. Pravidelně žáky seznamuje s činností IPS při OÚP a zajišťuje setkání rodičů se zástupci středních škol.

Informační činnost VP se realizuje v jednotlivých aktivitách nebo individuálních konzultacích. Významná a zároveň výchovná je aktivizace žáků k samostatnému získávání a vyhledávání informací a utváření životních kompetencí.

VP se pravidelně účastní aktivu VP na PPP, kde konzultuje zprávy z vyšetření žáků a získává odborné informace z pohledu těchto odborných pracovníků. Je správné, že při své rozsáhlé práci využívá spolupráce s odborníky (PPP), učiteli, dalšími pedagogickými pracovníky, ale i s OÚP a centry pro SPC.

Školní metodička prevence Mgr. Hana Machutová má ukončené 2-leté specializační studium pro školní metodiky prevence, pod záštitou společnosti Magdaléna (www.magdalena-ops.cz) a MŠMT. V rámci tohoto kurzu také metodička prevence získala certifikát k výuce mezinárodního projektu **EU-Dap (Unplugged)**, což je preventivní program v oblasti zneužívání návykových látek.

Koordinuje tvorbu a kontroluje realizaci preventivního programu školy. Koordinuje a participuje na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších forem rizikového chování. Metodicky vede pedagogické pracovníky školy v oblasti prevence rizikového chování (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.). Koordinuje vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Koordinuje spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování.

Skladba aktivit a úkolů pro jednotlivé cílové skupiny

Aktivity a úkoly pro ŠMP jsou následující:

- ✓ zajištění a kontrola naplňování MPP ve školním roce 2018/2019
- ✓ monitorování a vyhodnocení projevů vztahujících se k výskytu rizikového chování žáků, návrhy a přijetí opatření ke zkvalitnění MPP pro školní rok 2018/2019
- ✓ zajištění metodické pomoci a konzultací pro pedagogy, žáky i jejich zákonné zástupce
- ✓ sledování a vyhodnocení dlouhodobé práce pedagogů s třídními kolektivy
- ✓ spolupráce s institucemi, zajištění, koordinace a vyhodnocení programů pro žáky školy
- ✓ monitorování četnosti individuálních rozhovorů ŠMP či dalšího odborníka se žáky vykazujícími rizikové chování, nebo se žáky, kteří se na ŠMP obrátí osobním problémem
- ✓ monitorování četnosti a účinnosti opatření přijatých výchovnou komisí
- ✓ monitorování četnosti negativních projevů rizikového chování
- ✓ úzká spolupráce s vedením školy
- ✓ spolupráce s třídními učiteli, pomoc při diagnostice rizikového chování v třídních kolektivech a jeho vyhodnocování
- ✓ úzká spolupráce s ostatními vyučujícími, asistenty pedagoga a školními asistenty v dané třídě
- ✓ navrhování, případně organizování vzdělávání pro jednotlivce i celý pedagogický sbor

- ✓ vyhodnocování efektivnosti využívání schránky důvěry a aktuálních informací na www stránkách školy
- ✓ vyhodnocování funkčnosti širší spolupráce všech zúčastněných ve vzdělávacím procesu žáka, evaluace a východiska pro další efektivní výchovně vzdělávací proces

Aktivity a úkoly pro pedagogické pracovníky školy:

- ✓ průběžně sledovat situaci ve třídách, samostatně řešit méně závažné případy rizikového chování a informovat o nich vedení školy, ŠMP, VP
- ✓ v rámci výuky vzdělávat žáky v oblastech primární prevence
- ✓ zúčastňovat se s třídami předem objednaných preventivních akcí a provádět s žáky jejich evaluaci
- ✓ procházet dalším vzděláváním ve vybraných oblastech primární prevence

Aktivity pro rodiče

Informovanost rodičů:

- ✓ na třídních schůzkách (minimálně 2x ročně) předávat potřebné informace rodičům (zabezpečují TU)
- ✓ na webových stránkách školy
- ✓ informovat rodiče o důležitých a nových jevech
- ✓ konzultační hodiny ŠMP a VP (viz webové stránky školy)
- ✓ schůzky pedagogů, asistentů, VP a MP, vedení školy, příp. OSPODu se zák. zástupci

Další aktivity pro rodiče

- ✓ školní akce otevřené rodičům
- ✓ odpoledne otevřených dveří, schůzka s VP týkající se profesní orientace, zájmové akce pro rodiče a děti

Aktivity pro žáky

- ✓ zúčastňují se aktivit na téma prevence.
- ✓ schránka důvěry

Prevence prostřednictvím třídního učitele a schránky důvěry

- ✓ Třídní učitel nachází příležitosti, jak na žáky působit. Umožňuje žákům vyjádřit své pocity, svěřit se se svými problémy a snaží se získávat důvěru žáků. Při práci se žáky používá především metodu pozorování a jednoduché sociometrické metody.
- ✓ Třídní učitel pomáhá utvářet pozitivní vztahy ve třídě, asertivní jednání a chování, sociální a interpersonální kompetence žáků. Pružně reaguje na momentální situace ve třídě a řeší je ve spolupráci se žáky, rodiči, MP, VP a vedením školy.
- ✓ Ve školní budově je umístěna „schránka důvěry“, do níž mají žáci možnost vhazovat dotazy a připomínky, případně požádat o pomoc (např. při šikanování nebo vydírání), nebo se svěřit se svým problémem.

NESPECIFICKÁ PREVENCE

Aktivity plánované pro školní rok 2018/2019

Zájmové útvary (vedoucími jsou rodiče, profesionálové ze sport. klubů, učitelé a vych. ŠD):

PONDĚLÍ	15, 05 – 16, 00 hod.		AEROBIK L. Soukupová		
	15, 00 – 16, 30 hod.		FLÉTNÁ II.-V.r. V. Kroftová		
	15, 00 – 16, 30 hod.		KERAMIKA III.-V.r. Z. Boušková		
ÚTERÝ	14, 15 – 15, 15 hod.		VÝTVARNÉ ČINNOSTI II. r. J. Schneiderová		
	15, 15 – 16, 30 hod.		VÝTVARNÉ ČINNOSTI III.-V. r. V. Herák		
	15, 00 – 16, 00 hod.		ČAROVÁNÍ S PAPIŘEM I.-V.r. B. Kubešová		
STŘEDA	14, 00 – 15, 00 hod.		KERAMIKA I. r. V. Schmidtová		
	15, 00 – 16, 00 hod.		KERAMIKA II. r. V Schmidtová		
	15, 00 – 16, 00 hod.		FLORBAL II. a III. r. J. Jeníková		
	16, 00 – 17, 00 hod.		FLORBAL IV. a V. r. J. Jeníková		
ČTVRTEK	14, 00 – 15, 30 hod.		ŠACHY MUDr. Beneš		
	15, 00 – 16, 30 hod.		DOVEDNÉ RUCE I. – V. r. V Kroftová		
	15, 00 – 15, 45 hod.		MÍČOVÉ HRY I. a II.r. L. Soukupová		
	15, 45 – 16, 30 hod.		MÍČOVÉ HRY III. – V.r. L. Soukupová		
	15, 15 – 16, 45 hod.		ROBOTIKA III. –V. r. P. Maršík		
Název zájmového útvaru (kroužku):	Typ:	Rámcová náplň činnosti:	Pro koho je určen (ročník, třída, věk):	Předpokládaný termín konání (den, hodina):	Jméno a příjmení vedoucího záj. útvaru (kroužku):
Sborový zpěv	školní za úhradu	sborový zpěv	1. – 9. ročník	Pátek 14:00 – 15:30 aula školy	Bc. Lukáš Marek marek@zsjs.cz
Taneční styly	školní za úhradu	breakdance, disco, electric boogie, hip hop, house, popping, street	1. – 9. ročník	1x za 14 dnů úterý a čtvrtek 15:00 – 16:30 aula školy	Kateřina Bírová katerinabirova@seznam.cz

Dramatický kroužek	školní za úhradu	nácvik dramatických činností	6. – 9. ročník	čtvrtek 7:00 – 7:45	Mgr. Jan Liška liska@zsjs.cz
Anglický kroužek	školní za úhradu	angličtina	1. – 2. ročník	úterý 1. skupina 7:10 – 7:30 2. skupina 7:35 – 7:55	Mgr. Eliška Šindelková sindelkova@zsjs.cz

Projekty a projektové dny:

Den pro život - projektový den školy zaměřený na ochranu jedince v náročných a nezvyklých životních situacích, prioritou zůstává seznámit žáky se zásadami první pomoci a chováním při mimořádných situacích, např. při povodních, při požárech, lavinách, sesuvech půdy a zemětřeseních. Na této akci se pravidelně podílejí studenti oboru Diplomovaný záchranář ze Střední zdravotnické školy Příbram, kteří seznamují žáky 1. i 2. stupně se zásadami první pomoci. Součástí přednášek pracovníků hasičského záchranného sboru bývají ukázky ochranných oděvů a hasičských přístrojů. Akci zahajuje cvičná evakuace školy.

Den Země - žáci si upevňují vztah k přírodě a ke svému kraji, v rámci jednodenního výletu do přírody se učí pečovat o životní prostředí (sběr odpadků a jejich následné třídění), pracují pro přírodu (výsadba stromků...), seznamují se s potřebami člověka a harmonizaci soužití člověka a přírody a vytvářejí si pozitivní vztah ke krajině, v níž žijí atp.

Škola podporující zdraví - projekt je zaměřen na spolupráci pedagogů, žáků a rodičů, škola je místem aktivního a radostného poznávání, kde se plně respektují individuální zvláštnosti dítěte, jedinečnost každé osobnosti, právo na různost a individuální tempo. Důležitou součástí je filozofie utváření zdravého životního stylu, návyků s ním spojených, péči o sebe sama v oblasti zdraví a prevence a příprava na reálný život.

Vánoce - seznámení se zvyky a tradicemi v období adventu a Vánoc, projekt probíhá ve spolupráci se školní družinou, náplň: zahájení adventu, Mikuláš, koledy, vánoční říkadla, vystoupení pro rodiče, besídky, betlémy a tradice betlémů v regionu – Svatá Hora, Ernestinum, vánoční a novoroční přání, pečení perníčků, „Malá filozofie Vánoc“- konzum x duchovní zážitek, stromeček – ekologie, J. J. Ryba – velká regionální osobnost, Česká mše vánoční, Vánoce ve světě – cizojazyčné koledy a vánoční písně, vyprávění spolužáků o Vánocích ve Vietnamu, Ukrajině aj., význam tradic a zvyků v životě člověka.

Velikonoce – pomocí projektu poznávají a prožívají žáci období Velikonoc, seznamují se s charakteristikou a průběhem svátků – oslava přicházejícího jara, křesťanské svátky, náplň projektu: velikonoční symboly a jejich význam, velikonoční pranostiky, pokrmy, písně, koledy, říkadla, koledy.

Masopust – projekt probíhá ve spolupráci se školní družinou klade důraz na poznávání tradic a zvyků v regionu, žáci se seznamují s charakteristikou období od Tří králů do Velikonoc, ve které vrcholí masopustním úterkem, náplň projektu: příprava a výroba masopustních masek a škrabošek, karnevalových kostýmů, příprava vystoupení, účast na masopustním úterý

ve škole, masopustní průvod masek po škole, masopustní tradice v regionu, masky, význam Velikonoc ve světě a jejich postavení v různých náboženských filozofiích.

S paletou do minulosti – podstatou tohoto výtvarného projektu je vytváření řad činností, propojených společnou myšlenkou, úkolem, řešeným problémem, který je zkoumán z různých hledisek, žáci se snaží společně s pedagogem prostřednictvím různých výtvarných technik a přístupů přičlenit zadaným úkolům určité formy a zkonstruovat vlastní myšlenku v rámci jednotlivých kulturně historických epoch.

Školní noviny – žáci vydávají občasník Školní noviny, ve kterém prezentují svoji literární tvorbu a informace o škole, žáci při tvorbě školního časopisu pronikají do tajů „novinařiny“, učí se kriticky myslet, práci žáků řídí redakční rada složená ze zástupců jednotlivých tříd, vycházejí 2x ročně (podzim, jaro) + mimořádná čísla k různým příležitostem.

Alternativní výtvarné projekty - jsou aplikovány v rámci vyučovacího předmětu výtvarné činnosti, žáci se společně s pedagogem pokouší za pomoci tradičních i netradičních výtvarných postupů vytvořit souborné či individuální výtvarné dílo na zadané téma.

Projektový den EVVO - tematicky zaměřen podle organizace UNESCO – ochrana životního prostředí, která tato témata vyhlašuje každoročně podle aktuálních problémů. Projektový den se realizuje vždy v přírodě, formou skupinových prací od 1. do 9. ročníku. Důraz je kladen na pozitivní vztah žáků k přírodě a chápání ochrany život. prostředí v evropském kontextu.

Další aktivity nespecifické prevence plánované pro školní rok 2018/2019:
1. stupeň

1. roč.	Knihovna Jana Drdy Literární soutěž v přednesu Vycházky Hornický domek Soutěž EVVO Galerie Františka Drtikola Projektový týden pro lepší kondici Atletická všestrannost Vybíjená MC Donald Cup Turistika Návštěva Hasičského sboru Bruslení Besídky, akademie	čtenářská gramotnost přednes básní dle vlastního výběru akce pořádané v Hornickém domku sběr papíru, třídění odpadu návštěva aktuálních výstav prověření vlastní tělesné kondice výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku poznávání okolí na základě nabídek sportovně relaxač. zařízení města
2. roč.	Knihovna Jana Drdy Literární soutěž v přednesu Vycházky Hornický domek Soutěž EVVO Galerie Františka Drtikola Projektový týden pro lepší kondici Atletická všestrannost Vybíjená MC Donald Cup Soutěž Cvrček Ozdravný pobyt Kurz plavání	čtenářská gramotnost přednes básní dle vlastního výběru akce pořádané v Hornickém domku sběr papíru, třídění odpadu návštěva aktuálních výstav prověření vlastní tělesné kondice výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku matematická soutěž mimošk. akce, vzájemné soužití, respektování druhých

	Turistika Návštěva Hasičského sboru Bruslení Besídky, akademie	poznávání okolí na základě nabídek sportovně relaxač. zařízení města
3. roč.	Knihovna Jana Drdy Literární soutěž v přednesu Vycházky Hornický domek Soutěž EVVO Galerie Františka Drtikola Projektový týden pro lepší kondici Atletická všestrannost Vybíjená MC Donald Cup Soutěž Cvrček Kurz plavání Turistika Návštěva Hasičského sboru Bruslení Besídky, akademie	čtenářská gramotnost přednes básní dle vlastního výběru akce pořádané v Hornickém domku sběr papíru, třídění odpadu návštěva aktuálních výstav prověření vlastní tělesné kondice výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku matematická soutěž poznávání okolí na základě nabídek sportovně relaxačního zařízení města
4. roč.	Knihovna Jana Drdy Literární soutěž v přednesu Vycházky Soutěž EVVO Galerie Františka Drtikola Projektový týden pro lepší kondici Atletická všestrannost Vybíjená MC Donald Cup Soutěž Klokánek Dopravní výchova, dopravní hřiště Soutěž Tady jsem doma Ozdravný pobyt Turistika Návštěva Hasičského sboru Bruslení Besídky, akademie	čtenářská gramotnost přednes básní dle vlastního výběru sběr papíru, třídění odpadu návštěva aktuálních výstav prověření vlastní tělesné kondice výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku matematická soutěž výuka znalosti značek, křížovatek, využití teorie v praxi vlastivědná soutěž zaměřená na region mimoškolní akce, vzájemné soužití, respektování druhých poznávání okolí na základě nabídek sportovně relaxačního zařízení města
5. roč.	Knihovna Jana Drdy Literární soutěž v přednesu Vycházky Soutěž EVVO Galerie Františka Drtikola Projektový týden pro lepší kondici Atletická všestrannost Vybíjená MC Donald Cup Soutěž Klokánek Dopravní výchova Dopravní hřiště Soutěž Tady jsem doma Exkurze do planetária Turistika Návštěva Hasičského sboru Bruslení Matematická olympiáda Logická olympiáda Besídky, akademie	čtenářská gramotnost přednes básní dle vlastního výběru sběr papíru, třídění odpadu návštěva aktuálních výstav prověření vlastní tělesné kondice výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku matematická soutěž výuka znalosti značek, křížovatek využití dopravní teorie v praxi vlastivědná soutěž zaměřená na region ukázky noční oblohy poznávání okolí na základě nabídek sportovně relaxačního zařízení města matematická soutěž dle zájmu žáků matematická soutěž dle zájmu žáků

2. stupeň

6. roč.	Divadelní představení Filmová představení Recitační soutěž Mladý Demosthenes Matematická olympiáda Matematický klokan Pythagoriáda Soutěže EVVO Soutěž Tady jsem doma Exkurze do Národního muzea Dějepisná olympiáda Astronomická olympiáda Fyzika zajímavě Zeměpisná olympiáda Projektový týden pro lepší kondici Atletická všestrannost Basketbal Adaptační kurz Akademie Dny otevřených dveří	společenské chování, druhy dramatu, vlastní hodnocení společenské chování, popis hlavního hrdiny rozvíjení a prohlubování vztahu k poezii soutěž v řečnickém umění soutěž dle zájmu žáků matematická soutěž dle zájmu žáků matematická soutěž dle zájmu žáků sběr papíru, třídění odpadu vlastivědná soutěž zaměřená na region seznámení s historií českého státu prohloubení a ověření znalostí žáků pořádané Českou astronomickou společností, dle zájmu řešení zajímavých úloh, výroba jednoduchých pomůcek zeměpisná soutěž dle zájmu žáků prověření vlastní tělesné kondice výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku na podporu adaptační role, vznikají nové tř. kolektivy
7. roč.	Divadelní představení Filmová představení Recitační soutěž Matematická olympiáda Matematický klokan Pythagoriáda Soutěže EVVO Soutěž Tady jsem doma Dějepisná olympiáda Královská cesta Astronomická olympiáda Exkurze do Štefánikovy hvězdárny Fyzika zajímavě Zeměpisná olympiáda Projektový týden pro lepší kondici Atletická všestrannost Basketbal Lyžařský kurz Akademie Dny otevřených dveří	společenské chování, druhy dramatu, vlastní hodnocení společenské chování, popis hlavního hrdiny rozvíjení a prohlubování vztahu k poezii soutěž dle zájmu žáků matematická soutěž dle zájmu žáků matematická soutěž dle zájmu žáků sběr papíru, třídění odpadu vlastivědná soutěž zaměřená na region prohloubení a ověření znalostí žáků seznámení s historickými památkami Prahy pořádané Českou astronomickou společností, dle zájmu zaměřeno na světelné jevy řešení zajímavých úloh, výroba jednoduchých pomůcek zeměpisná soutěž dle zájmu žáků prověření vlastní tělesné kondice výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku osvojení a prohloubení základů lyžování
8. roč.	Divadelní představení Filmová představení Recitační soutěž Mladý Demosthenes Exkurze na Vyšehrad, Slavín Matematická olympiáda Matematický klokan Pythagoriáda Soutěže EVVO Soutěž Tady jsem doma Dějepisná olympiáda Návštěva soudního líčení Astronomická olympiáda Fyzika zajímavě Zeměpisná olympiáda Projektový týden pro lepší kondici Atletická všestrannost Basketbal	společenské chování, druhy dramatu, vlastní hodnocení společenské chování, popis hlavního hrdiny rozvíjení a prohlubování vztahu k poezii soutěž v řečnickém umění seznámení s významnou kulturní památkou soutěž dle zájmu žáků matematická soutěž dle zájmu žáků matematická soutěž dle zájmu žáků sběr papíru, třídění odpadu vlastivědná soutěž zaměřená na region prohloubení a ověření znalostí žáků právní výchova, seznámení s provozem Okres. Soudu Pb pořádané Českou astronomickou společností, dle zájmu řešení zajímavých úloh, výroba jednoduchých pomůcek zeměpisná soutěž dle zájmu žáků prověření vlastní tělesné kondice výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku

	Akademie Dny otevřených dveří	
9. roč.	Divadelní představení Filmová představení Recitační soutěž Mladý Demosthenes Exkurze Památník K. Čapka, Strž Olympiáda v českém jazyce Matematická olympiáda Matematický klokan Soutěže EVVO Soutěž Tady jsem doma Dějepisná olympiáda Exkurze Terezín, Lidice Úřad práce Příbram Astronomická olympiáda Fyzika zajímavě Exkurze do Křižíkova muzea Jaderná elektrárna Temelín Zeměpisná olympiáda Projektový týden pro lepší kondici Atletická všestrannost Basketbal Akademie Dny otevřených dveří	společenské chování, druhy dramatu, vlastní hodnocení společenské chování, popis hlavního hrdiny rozvíjení a prohlubování vztahu k poezii soutěž v řečnickém umění seznámení s životem a dílem Karla Čapka prohloubení a ověření znalostí soutěž dle zájmu žáků matematická soutěž dle zájmu žáků sběr papíru, třídění odpadu vlastivědná soutěž zaměřená na region prohloubení a ověření znalostí žáků seznámení s historickými událostmi naší země seznámení s možnostmi studia, volba povolání pořádané Českou astronomickou společností, dle zájmu řešení zajímavých úloh, výroba jednoduchých pomůcek exkurze do infocentra zeměpisná soutěž dle zájmu žáků prověření vlastní tělesné kondice výběr nejlepších žáků z ročníku výběr nejlepších žáků z ročníku

Plánované preventivní programy 2018/2019
– specifická prevence
MP Education

3. ročník	Na světě nejsi sám
4. ročník	Barbína je jen hračka
5. ročník	Jsi online I. Nestresuj se stresem
6. ročník	Jsi online II. Nestresuj se stresem
7. ročník	Já a moje já I. Čas proměn (děvčata) Na startu mužnosti (chlapci)
8. ročník	Holky z Venuše, kluci z Marsu Učím se učit
9. ročník	Bát či nebát se Učím se učit

Plánované preventivní programy 2018/2019
– specifická prevence
Centrum Pochodeň

1. ročník	Kamarád I.
2. ročník	Malý detektiv
3. ročník	Kamarád II.
4. ročník	Velký detektiv
5. ročník	Soudní síň

Další plánované preventivní programy

1. ročníky	Policejní pohádky	Policie ČR
2. ročníky	Policejní pohádky	Policie ČR
4. ročníky	Holky, kluci, pozor na kyberprostor	Elrond, o.p.s.
5. ročníky	Zdravý životní styl	Elrond, o.p.s.
7. ročníky	Sexting	Elrond, o.p.s.
8. ročníky	Hrou proti AIDS	SZÚ Praha
9. ročníky	Sexting	Elrond, o.p.s.
9. ročníky	HOP aneb Hravě o pohlavně přenosných chorobách	SZÚ se sídlem v Ústí nad Labem
9. ročníky	Hrou proti AIDS	SZÚ Praha

Další programy budou zařazeny dle aktuální nabídky.

Literatura

Kolář, M. Bolest šikanování. Portal, Praha, 2001

Mareš, J. Křivohlavý, J. Komunikace ve škole. SPN, Praha, 1990

Nešpor, K. Prevence problémů působených alkoholem a drogami u mládeže. 1993

Nešpor, K. Csémy, L. Alkohol, drogy a vaše dítě. 5., rev. vyd. Sportpropag, Praha, 2003

Nešpor, K. & Dvořák, V. Prevence trestné činnosti související s návykovými látkami. Trivis, Praha, 1998

Nešpor, K., Csémy, L. Zásady efektivní primární prevence. Sportpropag, a. s., Praha, 1999

Melgosa, J. Žít naplno. Advent-Orion, Praha 1999

další zdroje:

MŠMT (1999): Pedagogové proti drogám

Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí – příručka o efektivní školní drogové prevenci

Metodika předmětu volba povolání

Výchova k občanství a demokracii- Svod (2000)

Závislost a my – časopis

Prevence - časopis

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Moje škola – ŠVP

MP MŠMT (doporučující materiály)

KDE HLEDAT POMOC

Instituce	kontakt	forma spolupráce
Linka bezpečí	116 111 – bezplatně www.linkabezpeci.cz	telefonická pomoc
PPP Příbram	318 624 085	poskytování pedagog. a psych. služeb
Linka důvěry Příbram	318 631 800	telefonická pomoc
Dona linka	251 511 313	telefonická pomoc pro oběti dom. násilí
Vzkaz domů	800 111 113	telefonická pomoc pro děti na útěku
Rodičovská linka (Po 13-16 hod. , St 16-19 hod.)	840 11 234 606 021 021	
Centrum adiktologických služeb	318 622 010	poradenství
Středisko výchovné péče	318 632 266	preventivně výchovná, komplexní a soustavná péče pro děti a mládež, u nichž je porucha chování – forma konzultací
PhDr. Zdeněk Stočes	318 624 085	oblastní metodik prevence
MUDr. Michal Goetz – dětský psychiatr	318 654 479	konzultace
PhDr. Linda Maršíková – klinický psycholog	318 626 427	konzultace
Mgr. Lucie Šťovíčková – klinický logoped	318 634 150	nápravy a konzultace
Poradna pro rodinu a mezilidské vztahy-Příbram	318 622 571	konzultace
Odbor sociálně právní ochrany dítěte - OSPOD		konzultace, péče o nezletilé
Adiktologická dorostová ambulance Kladno	606 770 175 603 273 142	poradenství, psychiatrie, psychoterapie, individuální

		i skupinový program
Denní stacionář pro adolescenty Psychiatrická klinika Ke Karlovu 11, Praha 2	224 965 379	
Manažerka prevence kriminality – Městský úřad Příbram, Bc. Lucie Máchová	770142 769 lucie.machova@pribram.eu	

Některé internetové adresy zabývající se rizikovým chováním:

www.minimalizacesikany.cz

www.saferinternet.cz

www.drogy-info.cz

www.odrogach.cz

www.ippp.cz

www.adiktologie.cz

www.poradenskecentrum.cz

www.dokurte.cz

www.nekurte.cz

www.msmt.cz